

Managementsamenvatting thesis 'Soundscapes, health, and wellbeing, in urban areas' voor bestuurders en beleidsmakers

Introductie

De thesis 'Soundscapes, health, and wellbeing, in urban areas' geeft een overzicht van de beschikbare kennis over soundscapes. Het draagt daarmee bij aan kennis over het geheel van soundscapes van publieke ruimten in steden, zowel positief als negatief. Deze studie is uitgevoerd door Jessica Matthews, student van de Universiteit Utrecht in samenwerking met medewerkers van het programma Slimme en Gezonde Stad van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. In dit onderzoek is bestudeerd hoe de perceptie van deze soundscapes in wisselwerking staat met andere ruimtelijke elementen van stedelijke regio's. Verder zijn de implicaties hiervan voor de gezondheid en het welzijn van gebruikers van deze ruimten onderzocht.

Doel

Het doel van bovengenoemd onderzoek naar soundscapes is tweeledig:

1. Het uitbreiden van de kennis over soundscapes in de context van stedelijke ontwikkeling.
2. Het bieden van nieuwe inzichten t.b.v. beleid gericht op de verbetering van de akoestische kwaliteit en daarmee de leefkwaliteit en gezondheid in steden.

Belang van soundscapes/ de kwaliteit van de akoestische omgeving

Aandacht voor de akoestische omgeving van steden is van belang, omdat geluidshinder nog steeds toeneemt. EU steden zijn lawaaiiger dan ooit, waarbij de gebieden met de meeste geluidshinder nog lawaaiiger en de stille gebieden minder rustig worden. Desondanks richten studies zich meestal op de visuele aspecten en de ruimtelijke planning van steden en wordt de auditieve invalshoek veel minder bestudeerd. Bovendien betrekken de studies vaak de andere zintuigen niet. Zelfs als de akoestische omgeving erkend wordt, ligt de focus doorgaans op afname van geluidshinder. Hierdoor is er weinig bekend over welke geluidselementen positief kunnen bijdragen aan een ideale, stedelijke akoestische omgeving, ondanks dat er een grote hoeveelheid kennis is over geluidsbeheersmaatregelen.

Belangrijkste resultaten soundscape onderzoek

- Uit het onderzoek naar welke geluiden mensen als het prettigst en welke als het onprettigst ervaren, komt naar voren dat men natuur- en menselijke geluiden als het prettigst en verkeers- en mechanische geluiden als het onprettigst beoordeelt. De uitkomsten over de mate waarin een geluid als prettig of onprettig wordt ervaren, variëren echter per locatie.
- Respondenten in de groenere gebieden, zoals het Maximapark, vonden verkeers- en mechanische geluiden onprettiger vergeleken met mensen in de drukker gebieden, zoals het Schouwburg- en het Jaarbeursplein.
- Dit kan verklaard worden, omdat mensen anticiperen op het horen van verkeers- en mechanische geluiden in de intensiever bebouwde gebieden. In de minder dicht bebouwde en groenere gebieden verwachten mensen veel minder van deze geluiden te horen. De resultaten uit het onderzoek van Jessica Matthews ondersteunen deze hypothese. Deze laten zien dat als mensen vinden dat de geluiden bij de omgeving passen, zij de soundscape als relatief prettiger ervaren dan wanneer zij de soundscape als minder geschikt voor de betreffende omgeving beschouwen.
- Verder laat het onderzoek een sterke, significante relatie zien tussen hogere scores voor de soundscape en de betere scores voor gezondheid en welzijn. De redenen hiervoor zijn echter niet onderzocht.
- Andere sterke, significante relaties zijn er gevonden tussen scores voor soundscape en scores voor andere ruimtelijk elementen, zoals natuur, visuele aspecten en klimaat. Dit laat zien dat het zinvol kan zijn om soundscapes te integreren in ruimtelijk beleid en ruimtelijke planning.

Implicaties voor beleid

Het onderzoek laat zien dat de verschillende soundscapes invloed hebben op het welzijn van mensen en op hoe zij hun gezondheid ervaren. Soundscapes zijn daarmee relevant om te betrekken in ruimtelijke planvorming en beleid gericht op het verbeteren van de leefomgevingskwaliteit. Het onderzoek geeft ook inzicht in de variaties in de waarderingen van soundscapes op diverse plekken en gebieden in steden en de samenhang met andere factoren. Dit

levert nieuwe inzichten op hoe soundscapes op de diverse locaties het beste beïnvloed kunnen worden om de leefomgevingskwaliteit te verbeteren.

- Aanknopingspunten om dit in beleid op te nemen, zijn het ruimtelijk instrumentarium, het inzetten van ontwerp onderzoek om nieuwe oplossingsrichtingen en samenwerkingsverbanden te identificeren en het faciliteren van maatschappelijke initiatieven gericht op het verbeteren van de akoestische kwaliteit. Ook bieden architectuur, de inrichting en het beheer van de groene leefomgeving en het waterbeheer aanknopingspunten.

Soundscapes worden beïnvloed door ontwikkelingen en activiteiten in de fysieke leefomgeving op verschillende schaalniveaus (lokaal, regionaal en nationaal, internationaal).

- Het onderzoek laat zien dat het verbinden van de verschillende schaalniveaus een interessant aanknopingspunt biedt om de kwaliteit van de soundscapes in de (groeierende) stedelijke regio's te verbeteren en daarmee de leefomgevingskwaliteit en het vestigingsklimaat van steden.

Gedrag, met name de verwachtingen van de soundscapes die mensen bij bepaalde locaties hebben, blijkt ook een belangrijk aspect bij de beleving van soundscapes en de wijze waarop daar vanuit overheden op gereageerd kan worden.

- Het betrekken van inzichten uit de gedragswetenschappen in geluidbeleid en overig omgevingskwaliteitbeleid kan zinvol zijn bij het uitwerken van de gevonden inzichten over het belang van de kwaliteit van soundscapes voor leefkwaliteit en gezondheid binnen deze beleidsterreinen.

Het onderzoek laat een samenhang zien tussen soundscapes en ruimtelijk elementen (o.a. natuur, visuele aspecten en klimaat) en gezondheid en welzijn. Dit pleit voor een integrale benadering van de leefomgevingskwaliteit in steden.

- Ook hiervoor kan ontwerp onderzoek een interessante aanpak zijn.

Beschikbare documenten:

- De Nederlandse vertaling van de samenvatting van de thesis 'Soundscapes, health, and wellbeing, in urban areas' van Jessica Matthews van de Universiteit van Utrecht.
- De Engelstalige samenvatting van deze thesis.
- Het pdf bestand van de thesis 'Soundscapes, health, and wellbeing, in urban areas'.